

Workshop biodiversiteit in de stad

Frans van Alebeek (frans.vanalebeek@wur.nl, 0320 291 615)

Marco Hoffman (marco.hoffman@wur.nl, 0252 462 121)

Groen in de stad kan ruimte bieden aan een grote diversiteit van planten en dieren. PPO heeft hierover een brochure gemaakt en vertelt hierover. Professionals uit Almere en Lelystad vertellen hoe zij in hun werk Biodiversiteit in de stad stimuleren en de burgers daarover informeren. Landschapsbeheer toont hoe zij met burgers daaraan meewerken.

In het ochtendprogramma is tijdens de rondgang langs de 4 onderwerpen van de workshops door Margriet Brouwer van Landschapsbeheer Flevoland een korte presentatie gegeven over burgerparticipatie en vrijwilligers-projecten bij landschaps- en openbaar groenbeheer (pdf is beschikbaar).

Opzet Workshop:

- Deelnemers konden door middel van 'geeltjes' vragen stellen aan de 3 gasten die geïnterviewd werden (zie hieronder).
- Presentatie door Marco Hoffman (PPO) n.a.v. brochure "Biodiversiteit in tuin en plantsoen. Een PDF van deze presentatie is beschikbaar.
- Interview met 3 professionals uit de praktijk (door Frans van Alebeek, PPO):
 - Ton Eggenhuizen (Stadsecoloog Almere, **beleidsmatige visie** op biodiversiteit in de stad)
 - Arjan van Veen (Gemeente Lelystad, **praktische realisatie** van soortenrijke beplantingen en educatieproducten over natuur in de stad)
 - Margriet Brouwer (Landschapsbeheer Flevoland, **communicatie en betrokkenheid burger**)
- Vragen, evaluatie en discussie in kringgesprek (door Frans van Alebeek, PPO)

Belangrijkste discussiepunten en uitkomsten:

Wat zijn beperkende factoren voor het realiseren van meer biodiversiteit in de stad?

- Hoe krijg je bewoners mee?
- Waar haal voldoende budget vandaan voor initiatieven?
- In oude binnensteden is vaak (letterlijk) weinig ruimte voor de aanleg van meer groen en natuur.
- Aanleg en onderhoud wordt steeds vaker uitbesteed; kennis binnen de eigen organisatie gaat verloren.
- Sommige gemeenten hanteren strenge ecologische principes; dit is soms belemmerend voor toepassen van gevarieerd en functioneel groen.

Mogelijkheden om biodiversiteit te stimuleren

- Aanhaken bij onderwerpen die hoog op de politieke agenda staan zoals Cradle to cradle, Waterberging, burgerparticipatie, leefbaarheid, etc.
- Particuliere tuinen bieden mogelijkheden voor creëren van een ecologische hoofdstructuur door de stad (zie bijvoorbeeld het "bijenlint" in Zutphen: www.zutphenbijenstad.nl)
- Stimuleren aanplant diversiteit aan soorten.
- Kies aansprekende projecten of doelsoorten ('ambassadeurs') om het onderwerp bij een groter publiek bekendheid te geven. Bijv. Vlinders, bijen, stadsvogels, enz.

- Verwelkom bewoners van nieuwe wijken met informatie en presentjes die stimuleren om een groene tuin i.p.v. een steentuin aan te leggen (bijv. bon voor vlinderstruik bij het plaatselijke tuincentrum, of voor een regenton of compostvat, enz.)
- Ga samenwerking aan met 'nieuwe' coalities zoals het IVN, de KNNV, de aannemer, een tuincentrum, een woningbouwvereniging, zorgverzekeraar, enz.

Rol van de burger:

- Soms zijn burgers onzichtbaar en moeilijk te peilen
- Een deel van de burgers voelt zich erg betrokken en verantwoordelijk voor landschap en openbaar groen; sommige burgers juist totaal niet en verwaarlozen zelfs hun eigen (voor)tuin.
- Ten opzichte van biodiversiteit is burger soms onvoorspelbaar. Sommige dieren en/of planten worden door de ene burger wel en door de andere burger niet gewaardeerd (bv. bijen, Bereklaauw, bunzing).
- Communicatie met burger is essentieel om keuzes te verantwoorden (bv. maabeleid, gekozen beplanting, etc.). Een simpel bordje kan veel klachten en vragen voorkomen.
- Goede manieren om burgers te bereiken: brochures, website en educatieve activiteiten (bv. met ouders en kinderen, schooltuinen).

Aanleg en onderhoud i.r.t. biodiversiteit

- Bij ontwikkeling van nieuwe wijken of gebieden is er vaak meer mogelijk dan in oude wijken of gebieden; dit i.v.m. ruimer beschikbaar budget.
- Vanuit de gemeente Almere is ervaring dat het rendabel kan zijn om een bestaande en niet goed functionerende en/of onderhoud intensieve beplanting te rooien en te vervangen door een nieuwe (bv. biodiverse). Binnen 2 of 3 jaar kan het geld al terugverdiend zijn.
- Nooit soorten aanplanten die eigenlijk niet geschikt zijn vanwege grondsoort, klimaat of andere omstandigheden: "De juiste plant op de juiste plaats".
- Veel particuliere tuinen verstenen. Dit werkt wateroverlast bij heftige buiten in de hand en is slecht voor biodiversiteit; dat is een kans voor beleid.
- Voor mensen zonder groene vingers is oplevering van een huis incl. tuinaanleg een oplossing; hiervan zijn er voorbeelden. Gemeenschappelijke groene binnentuinen zijn een optie. Regelgeving over (on)gewenste vormen van (harde) erfafscheidingen zijn ook een mogelijkheid.
- De afvoer van gemaaide bermen en/of snoeiafval is nu vaak nog kostbaar. Er zijn initiatieven om dit maaisel of snoeiselsel te gebruiken voor winning van energie of biobrandstof (bv. bio-ethanol). De verwachting is dat groene biomassa binnen enkele jaren geld waard is. Beheer-afval wordt dan een inkomstenbron i.p.v. kostenpost en ecologisch beheer wordt dan opeens weer haalbaar en aantrekkelijk.
- Er zijn diverse voorbeelden waarbij schapen worden ingezet voor bermbeheer. Dit lijkt niet goedkoper, maar wordt doorgaans erg gewaardeerd door burgers (zie bijv. <http://gemeente.groningen.nl/wonen-en-leven-pagina/stadsschappen> maar bijv. ook Almere en Roermond).